

Friedrich Engels

ÄSKEINEN KÖLNIN OIKEUSJUTTU

Lontoossa, keskiviikkona, 1. joulukuuta 1852

Olette varmaankin jo saaneet Euroopan lehdistön välityksellä suuren määrän selosteita Preussissa kommunisteja vastaan nostetusta oikeusjuttuhirviöstä⁵⁸ ja sen lopputuloksista. Koska yksikään noista selosteista ei kuitenkaan esitä lähimainkaan totuudenmukaisesti tosiasioita ja koska nuo tosiasiat valaisevat kirkkaasti poliittisia keinoja, joiden avulla Euroopan mannerta pidetään kahleissa, niin katson tarpeelliseksi palata tähän oikeusjuttuun.

Yhdistymis- ja kokoontumisvapauden hävittämisen seurauksena kommunistinen eli proletaarinen puolue aivan samoin kuin muutkin puolueet menetti mahdollisuuden luoda mannermaalla oman *laillisen* järjestönsä. Sitä paitsi sen johtajat karkotettiin maanpakoon. Yksikään poliittinen puolue ei kuitenkaan voi olla olemassa ilman järjestöä; ja jos liberaalin porvariston samoin kuin demokraattisen pikkuporvaristonkin yhteiskunnallinen asema, aineelliset etuisuudet ja sen jäsenten keskinäinen jo kauan sitten vakiintunut jokapäiväinen kanssakäyminen saattoivat tietyssä määrin korvata sellaisen järjestön, niin proletariaatin, jolta puuttui tuota yhteiskunnallista asemaa ja rahavaroja, oli etsittävä sellaista järjestöä salaisissa yhdistyksissä. Juuri siksi sekä Ranskassa että Saksassa perustettiin paljon salaisia yhdistyksiä, joita poliisi on vuodesta 1849 alkaen paljastanut toisen toisensa jälkeen salaliittolaisjärjestöinä. Monet noista yhdistyksistä olivatkin itse asiassa salaliittolaisjärjestöjä, jotka tosiaan oli perustettu olemassaolevan hallituksen kukistamista varten, ja se olisi pelkuri, joka tie-

tyissä olosuhteissa kieltäytyisi perustamasta salaliittoja, aivan samoin kuin olisi typeryyttä perustaa niitä toisenlaisten olosuhteiden vallitessa. Niiden lisäksi oli toisenlaisiakin yhdistyksiä, jotka asettivat itselleen laajempia ja ylevämpiä tavoitteita, yhdistyksiä, jotka tiesivät, että olemassaolevan hallituksen kukistaminen on vain siirtymävaihe tulevassa suurtaistelussa, ja pyrkivät tiivistämään ympärilleen puolueen, jonka ydinosa ne muodostivat, ja valmistamaan sen viimeiseen ratkaisevaan taisteluun, jonka on ennemmin tai myöhemmin hävitettävä ainiaaksi Euroopasta paitsi »tyranniin», »despoottien» ja »vallananastajien» herruus myös verrattomasti mahtavampi ja pelottavampi valta: pääoman valta työn yli.

Sellainen oli Saksan edistyksellisen kommunistisen puolueen⁵⁹ järjestö. »Manifestinsa» (joka julkaistiin 1848) periaatteiden sekä niiden perusajatusten mukaisesti, joita on kehitelty »New York Daily Tribune» lehdessä⁶⁰ julkaistussa artikkelisarjassa »*Vallankumous ja vastavallankumous Saksassa*»* tuo puolue ei ole milloinkaan elättänyt harhakuvitelmia, että se voisi milloin ja miten vain haluaa tehdä vallankumouksen, joka toteuttaisi käytännössä sen aatteet. Se on tutkinut syitä, jotka olivat aiheuttaneet vuoden 1848 vallankumousliikkeet, ja syitä, jotka olivat johtaneet ne tappioon. Se oli sitä mieltä, että kaikenlaisen poliittisen taistelun perustana on luokkien yhteiskunnallinen vastakkaisuus, ja ryhtyi tutkimaan niitä olosuhteita, joiden vaikutuksesta yksi yhteiskuntaluokka voi ja sen kuuluu edustaa kansakunnan etuja kokonaisuudessaan ja siis johtaa sitä poliittisesti. Historia on osoittanut kommunistiselle puolueelle, miten keskiaikaisen maaylimystön jälkeen oli kasvanut niiden ensimmäisten kapitalistien rahamahti, jotka ottivatkin sitten käsiinsä hallitusohjat; miten tuon *finanssikapitalistien* ryhmäkunnan yhteiskunnallisen vaikutusvallan ja poliittisen herruuden on syrjäyttänyt höyryvoiman käyttöönoton ajoista kasvanut *teollisuuskapitalistien* mahti ja miten nykyään vielä kaksi luokkaa — pikkuporvareiden luokka ja teollisuustyöläisten luokka — esit-

* Ks. tätä osaa, s. 7—132. *Toim.*

tävät vuorostaan valtapyyteensä. Vuosien 1848—1849 vallankumouksellinen käytännön kokemus on osoittanut oikeiksi siihen päätelmään johtaneet teoreettiset näkökohdat, että ennen kuin kommunistisella työväenluokalla on toivoa pystyttää keskeytymättömässä taistelussa oma valtansa ja hävittää se palkkaorjuusjärjestelmä, joka pitää sitä porvariston ikeen alla, on ensiksi tuleva pikkuporvarillisen demokratian vuoro. Kommunistien salaisella järjestöllä ei siis voinut olla välittömänä tavoitteenaan *olemassaolevien* hallitusten kukistaminen Saksassa. Sitä ei oltu perustettu kukistamaan noita hallituksia, vaan se insurrektiohallitus, joka ennemmin tai myöhemmin tulisi niiden tilalle. Järjestön jäsenet, kukin erikseen, ovat aikanaan saattaneet kannattaa ja epäilemättä olisivat kannattaneet aktiivisesti status quota* vastaan suunnattua vallankumousliikettä. Kommunistien liiton tehtäviin ei kuitenkaan voinut kuulua tuon liikkeen *valmistelu* muuten kuin levittämällä salaa kommunistisia aatteita joukkojen keskuudessa. Suurin osa tuon yhdistyksen jäsenistä ymmärsi niin hyvin yhdistyksen pohjana olevat periaatteet, että kun sen eräät jäsenet yrittivät kunnianhimon ja virkakiipeilyn kannustamina muuttaa Liiton salaliittolaisjärjestöksi pannakseen toimeen vallankumouksen *ex tempore***, nuo jäsenet erotettiin hyvin pian Liitosta.

Minkään lain perusteella maailmassa tuota liittoa ei voida nimittää salaliittolaisjärjestöksi, valtiopetoksen tarkoituksessa perustetuksi salaiseksi yhdistykseksi. Jos se olikin salaliitto, niin ei ainakaan olemassaolevaa hallitusta vaan sen mahdollista seuraajaa vastaan suunnattu salaliitto. Preussin hallitus tiesi kyllä tämän. Siinä syy, miksi yhtätoista syytettyä pidettiin yksinäiselleissä kahdeksantoista kuukautta; tämän ajan virkavalta käytti mitä hämmästyttävimpiin lainkäytöllisiin vehkeilyihin. Kuvitelkaapa: kahdeksan kuukautta jatkuneen vankeuden jälkeen pidätetyt jätettiin vankilaan vielä muutamiksi kuukausiksi lisätutkimusta varten, »koska heitä vastaan ei ollut mitään rikollisuutta osoittavia todis-

---

* — vallitsevaa tilaa. *Toim.*

** — valmistelematta. *Toim.*

teita!»! Kun syytetyt joutuivat lopulta valamiesoikeuden eteen, heidän syykseen ei voitu esittää ainoatakaan tahallista valtiopetoksellista tekoa. Heidät tuomittiin silti, ja kohta näette, miten se tapahtui.

Toukokuussa 1851 vangittiin yksi Liiton salaisista asiamiehistä*, ja häneltä löydettyjen asiakirjojen perusteella suoritettiin seuraavat vangitsemiset. Eräs preussilainen poliisivirkailija, muuan *Stieber* sai viipymättä tehtäväkseen selvittää oletetun salaliiton haaraumat Lontoossa. Hän onnistui saamaan joitakin niiden edellään mainittujen luopioiden asiakirjoista, jotka Liitosta erottamisen jälkeen olivat tosiaan perustaneet salaliiton Pariisissa ja Lontoossa. Nuo asiapaperit oli saatu kaksinkertaisen rikoksen tietä. Onnistuttiin lahjomaan muuan Reuter, joka mursi tuon yhdistyksen sihteerin** kirjoituspöydän kaapin ja varasti sieltä asiakirjat. Tämä oli kuitenkin vasta alkua. Kyseinen varkaus auttoi paljastamaan niin sanotun saksalais-ranskalaisen salaliiton Pariisissa⁶¹ ja tuomitsemaan sen osanottajat, mutta se ei antanut avainta suureen Kommunistien liittoon. Sivumennen sanottuna Pariisin salaliiton johdossa oli muutamia Lontoossa toimineita kunnianhimoisia typeryksiä ja poliittisia chevaliers d'industrie*** sekä yksi aikaisemmin kavalluksesta tuomion saanut tyyppi, joka toimi Pariisissa poliisin kyytänä****. Näiden petkuttamat tompellit korvasivat äärimmäisen poliittisen mitättömyytensä hurjilla deklamaatioilla ja verenhimoisilla pöyhkeillä fraaseilla.

Preussin poliisi joutui niin ollen tekemään uusia löytöjä. Se perusti Preussin lähetystöön Lontooseen oikean salapoliisiosaston. Poliisin asiamies sukunimeltä Greif harjoitti inhottavaa ammattiaan verhoutuen lähetystön attaşean nimeen — tämä keino on itse asiassa riittävä asettamaan kaikki Preussin lähetystöt kansainvälisen oikeuden ulkopuolelle; eivät edes itävaltalaiset ole vielä rohjenneet turvautua sellaiseen keinoon. Hänen johdol-

---

* — Nothjung. *Toim.*

** — O. Dietz. *Toim.*

*** — veijareita. *Toim.*

**** — Cherval. *Toim.*

laan teki työtä muuan Fleury, kauppias Lontoon Citystä, mies, jolla oli tietty omaisuus ja yhteyksiä melko arvokkaissa piireissä, yksi niistä alhaisista olennoista, jotka tekevät iljettäviä tekojaan synnynnäisestä taipumuksesta kataluuteen. Toisena asiamiehenä oli kauppaapulainen Hirsch, jota kuitenkin alettiin epäillä urkkijaksi heti kun hän saapui Lontooseen. Hän lyöttäytyi Lontoossa muutamien saksalaisten kommunistiemigranttien seuraan, ja nämä sietivät häntä keskuudessaan jonkin aikaa vakuuttuakseen siitä, kuka hän todella oli. Pian tuli todistetuksi hänen yhteytensä poliisiin, ja siitä hetkestä herra Hirsch katosi. Vaikka hän menetti siten kaikki mahdollisuudet hankkia tietoja, joista hänelle maksettiin, ei hän kuitenkaan jäänyt toimeettomaksi. Yksinäisyydessään Kensingtonissa, jossa hän ei kertaakaan tavannut ainuttakaan edellä mainituista kommunisteista, hän sepusti joka viikko näennäisiä selostuksia juuri sen salaliittolaisjärjestön oletetun keskuskomitean oletetuista istunnoista, jota Preussin poliisi ei mitenkään onnistunut saamaan pauloihinsa. Sisällöltään nuo selostukset olivat kerrassaan järjettömiä. Yksikään etunimi ei vastannut todellisuutta, yhtään sukunimeä ei oltu kirjoitettu oikein, yksikään sana, jota väitettiin jonkin tietyn henkilön lausumaksi, ei muistuttanut vähääkään tuolle henkilölle ominaisia lausuntoja. Noiden väärennysten laatimisessa Hirsch sai apua opettajaltaan Fleuryltä, eikä vielä lainkaan ole todistettu, ettei »attašea» Greifkin ollut pistänyt sormiaan tuohon inhottavaan peliin. Niin uskomatonta kuin se onkin, mutta Preussin hallitus otti täydestä todesta tämän järjettömän sepustuksen, ja voitaneen kuvitella, minkä sekasotkun saivat aikaan tuollaiset todistukset valamiesoikeudelle esitetyssä syytösaineistossa. Kun oikeusjuttu alkoi, mainittu poliisivirkailija herra Stieber asettui itse todistajaksi ja vahvisti valallisesti todeksi kaikki nuo järjettömät keksinnöt ja vakuutti hyvin itsetyytyväisenä, että yksi hänen salaisista asiamiehistään Lontoossa on läheisissä suhteissa henkilöihin, joita on pidettävä tämän kauhistuttavan salaliiton pääjärjestäjinä. Tätä salaista asiamiestä verhosi tosiaan salaisuuden usva, sillä hän ei kahdeksan kuukauden aikana uskaltanut

pistää nenäänsä ulos Kensingtonista, ettei vain olisi tosiaan kohdannut jotakuta niistä salaliiton osanottajista, joiden salaisista aikeista, lausunnoista ja teoista hän oli muka tehnyt ilmoituksia viikosta toiseen.

Herroilla Hirschillä ja Fleuryllä oli silti vielä kaiken varalta yksi keksintö. He muokkasivat kaikista sepustamistaan selostuksista sen salaisen ylikomitean istuntojen »todelliset pöytäkirjat», jonka Preussin poliisi väitti olleen olemassa. Koska herra Stieber oli todennut, että nuo pöytäkirjat käyvät ihmeellisellä tavalla yhteen niiden ilmoitusten kanssa, jotka hän oli jo saanut samoilta henkilöiltä, niin hän esitti ne heti valamiehille ja ilmoitti taaskin valallisesti olevansa tarkan tutkimuksen jälkeen vakuuttunut siitä, että pöytäkirjat ovat alkuperäiset. Silloin julkaistiin suurin osa Hirschin ilmoittamista järjettömistä keksinnöistä. On helppo kuvitella, miten hämmästyneitä olivat tuon salaisen komitean oletetut jäsenet kuultuaan, että heistä ilmoitetaan sellaista, mitä he siihen mennessä eivät olleet osanneet aavistaaakaan. Wilhelmiksi ristitystä oli tekaistu Ludwig tai Karl; toisten väitettiin pitäneen puheita Lontoossa aikana, jolloin he olivat olleet Englannin toisella kulmalla; kolmansien ilmoitettiin lukeneen kirjeitä, joita he eivät milloinkaan olleet edes saaneet; heidän väitettiin pitäneen säännöllisesti kokouksia joka torstaina, vaikka heillä oli vain tapana vieraila ystäviensä luona aina keskiviikkoisin; työläisen, joka hädin tuskin osasi kirjoittaa, väitettiin olleen yksi pöytäkirjureista ja muka allekirjoittaneenkin pöytäkirjat; kaikki heidät oli pantu puhumaan sellaista kieltä, jota käytettäneen ehkä preussilaisessa poliisiosastossa, mutta ei ainakaan yhdistyksessä, joka suurimmalta osaltaan koostuu kotimaassaan hyvin tunnetuista kirjailijoista. Kaiken lisäksi oli vielä väärennetty kuitti rahasummasta, jonka kuvitellun keskuskomitean oletettu sihteeri oli saanut väärentäjiltä korvaukseksi pöytäkirjoista. Tuon oletetun sihteerin olemassaolo perustui kuitenkin pelkkään mystifikaatioon, jota joku katala kommunisti pelasi onnetoman Hirschin kanssa.

Tuo karkea väärennös oli liian skandaalimainen ollakseen tekemättä aivan päinvastaista vaikutusta kuin oli

tarkoitettu. Vaikka syytettyjen lontoolaisilla ystävillä ei ollut mitään mahdollisuutta perehdyttää valamiehiä asianhaaroihin, vaikka puolustusasianajajille lähetetyt kirjeet takavarikoitiin postissa, vaikka asiakirjoja ja valalla vahvistettuja kirjallisia todisteita, jotka kuitenkin onnistuttiin lähettämään puolustusasianajajille, ei kelpuutettukaan oikeudenkäynnissä todistuksiksi, niin yleinen suuttumus oli niin suuri, että jopa valtiollisten syyttäjien ja itsensä herra Stieberinkin, joka itse oli valalla vahvistanut nuo pöytäkirjat alkuperäisiksi, oli pakko tunnustaa ne väärennykseksi.

Tämä väärennys ei kuitenkaan ollut ainoa samankaltainen teko, johon poliisi oli syyllistynyt. Oikeudenkäynnin aikana tuli ilmi vielä kaksi tai kolme samanlaista tosiasiaa. Poliisi väärensi lisäyksillään Reuterin varastamat asiakirjat ja siten muutti niiden sisältöä. Yksi asiakirja, joka oli täynnä tavatonta pötyä, oli kirjoitettu tohtori Marxin käsialaa matkien ja jonkin aikaa sitä väitettiin hänen kirjoittamukseen, kunnes vihdoin syyttäjäpuolen oli pakko tunnustaa väärennys. Poliisin jokaisen paljastetun ilkitteen tilalle esitettiin kuitenkin viisi kuusi uutta, joita oli mahdoton paljastaa heti, sillä tarkoituksena oli yllättää puolustus. Todistukset jouduttiin hankkimaan Lontoosta, mutta puolustusasianajajien kirjeenvaihto lontoolaisten kommunistiemigranttien kanssa tulkittiin oikeudessa osallisuudeksi oletettuun salaliittoon!

Itse herra Stieber vahvisti todistuksessaan sen, että Greif ja Fleury ovat todella sellaisia, joiksi heidät on kuvattu edellä. Mitä tulee Hirschiin, niin hän tunnusti poliisituomarille Lontoossa väärentäneensä »pöytäkirjat» Fleuryn käskystä ja tämän auttamana, ja sitten hän poistui Englannista välttyäkseen joutumasta syytteeseen rikoksesta.

Oikeudenkäynnin aikana tehdyt häpeälliset paljastukset saattoivat hallituksen äärimmäisen vaikeaan asemaan. Sillä oli tässä oikeusjutussa sellainen valamiesten kokoonpano, jollaista ei aikaisemmin oltu nähty Preussin maakunnassa; kuusi aatelismiestä — ilmeisiä taantumuksellisia, neljä rahamaailman magnaattia ja kaksi hallitusvirkailijaa. Nämä miehet eivät olleet lainkaan

taipuvaisia syventymään huolellisesti heidän eteensä kuuden viikon aikana syytettyjen todisteiden kaoottiseen paljouteen samalla kun heidän korviinsa kantautui jatkuvasti huutoja siitä, että syytetyt ovat pääpukareita hirmuisessa kommunistisessa salaliitossa, jolla on tarkoituksenaan kukistaa kaikki pyhä: omaisuus, perhe, uskonto, järjestys, hallitus ja lait. Ellei hallitus olisi kuitenkaan samaan aikaan antanut etuoikeutettujen luokkien ymmärtää, että tässä oikeusjutussa syyttömäksi julistaminen olisi kehotuksena valamiesoikeuden hävittämiseen ja se käsitettäisiin suoranaisiksi poliittiseksi mielenosoitukseksi, todistukseksi siitä, että porvarillis-liberaalinen oppositio on valmis liittoutumaan jopa ääri vallankumouksellisten kanssa, vangitut olisi sittenkin julistettu syyttömiksi. Hallitus onnistui joka tapauksessa saamaan uuden preussilaisen rikoslain avulla, jolla on muka taannehtiva vaikutus, langetetuksi tuomion seitsemälle vangitulle, kun taas ainoastaan neljä julistettiin syyttömäksi. Syytetyille langetettiin eri pituisia vankeusrangaistuksia, kolmesta kuuteen vuoteen, mistä olette jo tietenkin aikanaan ilmoittaneet saatuanne tiedon.

*Kirjoittanut Engels
29. marraskuuta 1852*

*Julkaistu »New York Daily
Tribune» lehdessä 3645. n:o:ssa
22. joulukuuta 1852*

*Valitut teokset kolmessa
osassa, 1. osa, s. 350—355*